

Dějiny evropského a československého hospodářství

Úvodní informace

Cíle kurzu a povinnosti studentů

Zprostředkovat znalosti o proměnách hospodářských a sociálních poměrů v Evropě a v českých zemích ve 20. století

Podmínky ke splnění kurzu:

- Aktivní účast na seminářích

- Absolvování závěrečného písemného testu

Literatura:

NENIČKA, L. 2014. *Dějiny evropského a československého hospodářství*. Karviná: OPF SU.

FALTUS, J., PRŮCHA, V. 1996. *Všeobecné hospodářské dějiny 19. a 20. století*. Praha: VŠE.

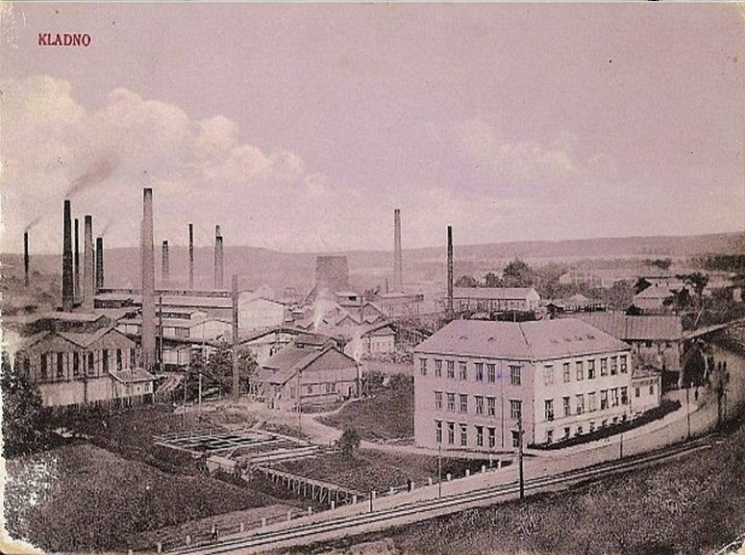
PRŮCHA, V. a kol., 2004, 2009. *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992 I-II*. Brno: Doplněk.

Počátky moderní industriální společnosti

Cesta k moderní

KLADNO

4 OTHERS WOUNDED
 WASHINGTON IS STUNNED
 ...er Wires Roosevelt,
 ...cing That He Was
 Not Wounded.

NEWS OF CERMAK
 ...ors Express Gratitude
 ...sident-Elect Escaped
 ...Madman's Shots.

TO PRESIDENT SEEN
 ...mination Is Voiced That
 ...e of His Successor Be
 ...feguarded by All Means.

ESCAPES ASSASSIN'S BULLETS.

ASSASSIN SHOOTS 5 TIMES
 Police and Bystander
 Leap for Him and Take
 Him Prisoner.

ACCOMPLICE TAKEN LA
 Cermak and New York O
 Rushed to Hospital—
 in Serious Condition

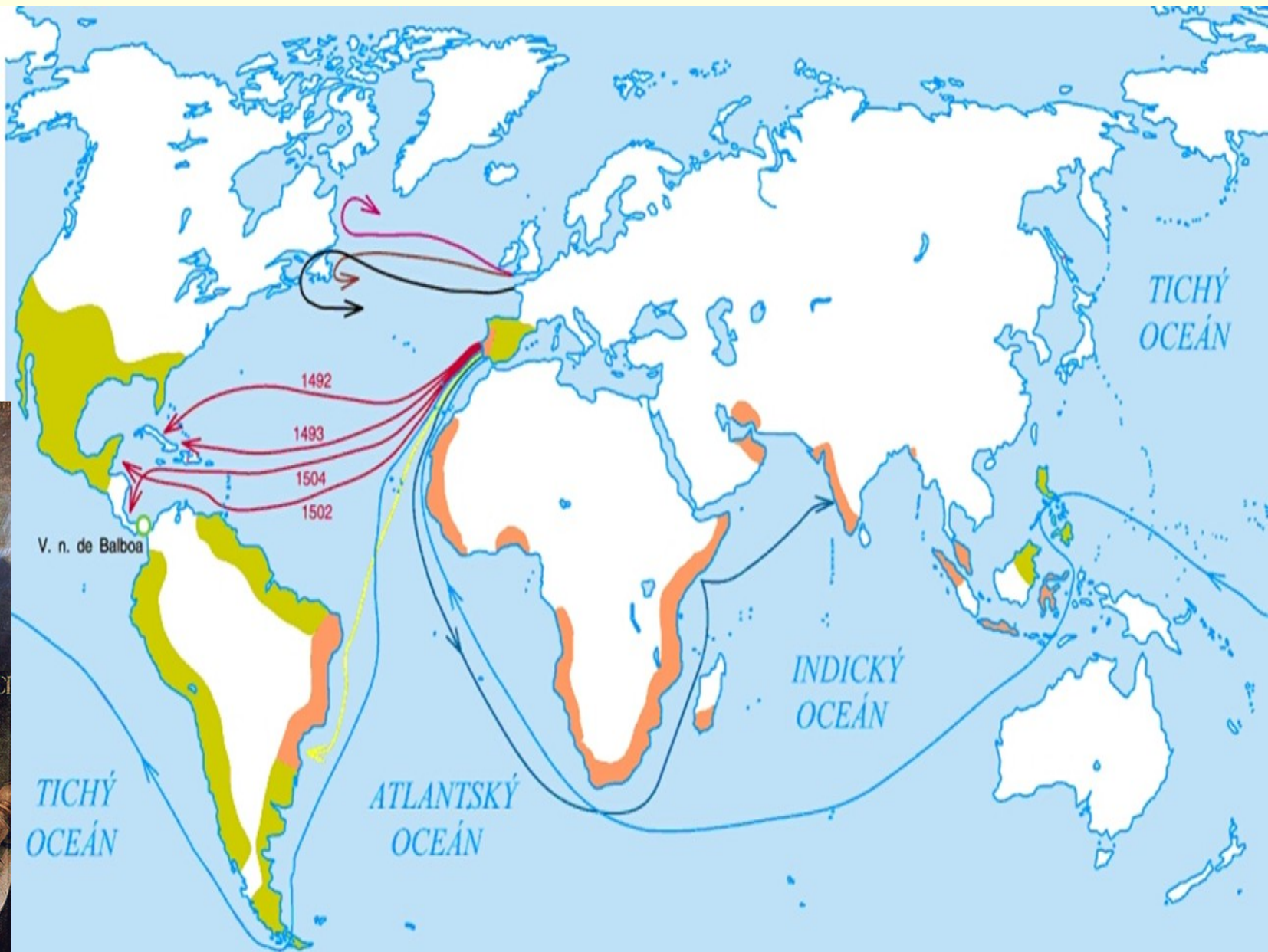
ROOSEVELT DELAYS
 Had Been Warmly V
 and Intended to
 for North at O

By JAMES A. H
 ...MIAMI, Feb. 15—
 ...ful attempt was ma
 ...ate President-elec
 ...Roosevelt just af
 ...speech in Bay F
 ...9:35 o'clock (hol
 ...after his return
 ...New fishing (Tim

New York Times Studio Photo
 ...

Hledání cest do Indie a nalezení Nového světa

- Španělsko a jeho kolonie
- Portugalsko a jeho kolonie
- K. Kolumbus
- G. Caboto
- S. Caboto
- J. Cartier
- P. Cabral
- V. de Gama
- F. Magalhães
- V. N. de Balboa

Vzestup Evropy

- Expanzi Evropy na počátku novověku umožňoval volný obchod, existence různých politických a vojenských center a také relativní intelektuální svoboda, jež přispěla k technologickému rozmachu.
- Centrum hospodářského pokroku se později přesunulo do západní Evropy, kde se postupně prosadily Anglie a Nizozemí.

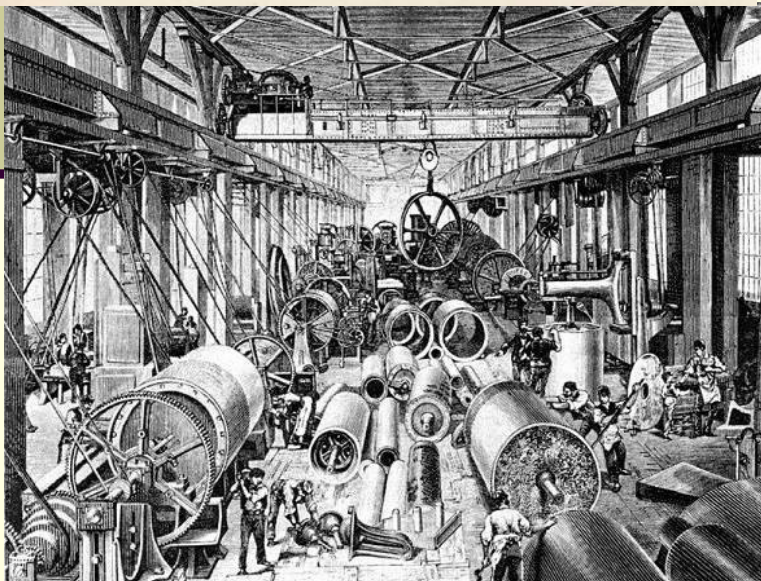
Průmyslová revoluce

Plate VI

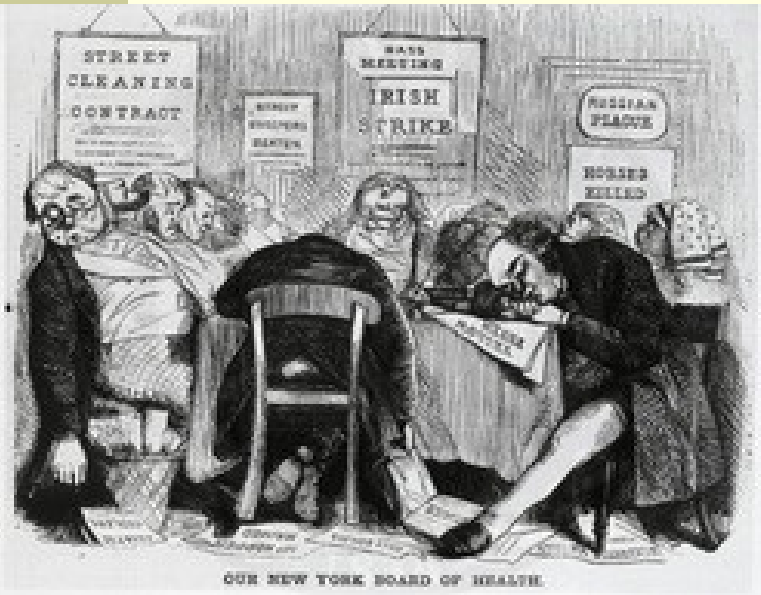

(a) *The Collier*. Coloured aquatint, 1813, by R. & D. Havell, after a drawing by George Walker. The background of this plate from Walker's *Gleanings of Yorkshire* shows the Middleton Colliery, near Leeds, with one of the locomotives built in 1812 by Blenkinsop and Murray.

- V 18. století se jako nový zdroj energie začalo využívat **uhlí**.
- Ve stejné době se začaly prosazovat **parní stroje**, později zdokonalené skotským konstruktérem Jamesem Watemem.
- V poslední třetině 19. století začala tzv. 2. průmyslová revoluce – nové materiály, nové zdroje energie, nové technologie.

Éra volného obchodu

- V druhé polovině 19. století nastal rozmach volného obchodu bez státních omezení (laissez faire).
- V měnové oblasti se prosadil tzv. **zlatý standard**.
- Modernizoval se také bankovní systém a změnila se vlastnická struktura podniků.
- Zhruba od poslední čtvrtiny 19. století se začala šířit protekcionistická politika.

Průmyslová revoluce v českých zemích a na Slovensku

České země patřily k ekonomicky nejvyspělejšími oblastem habsburské monarchie díky řadě příznivých faktorů, mj.:

- Tradice řemeslné výroby
- Bohaté zdroje důležitých surovin (uhlí)
- Rychle budovaná dopravní síť
- Výhodná poloha

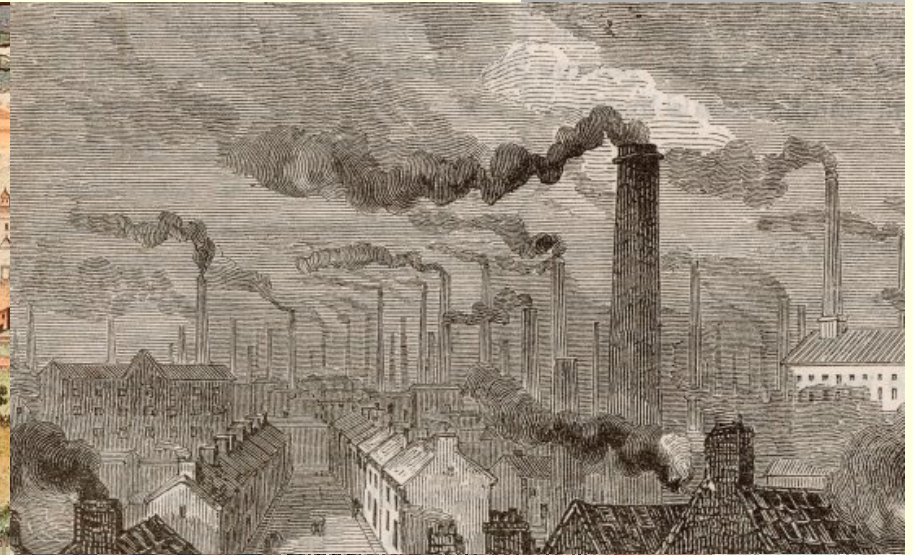
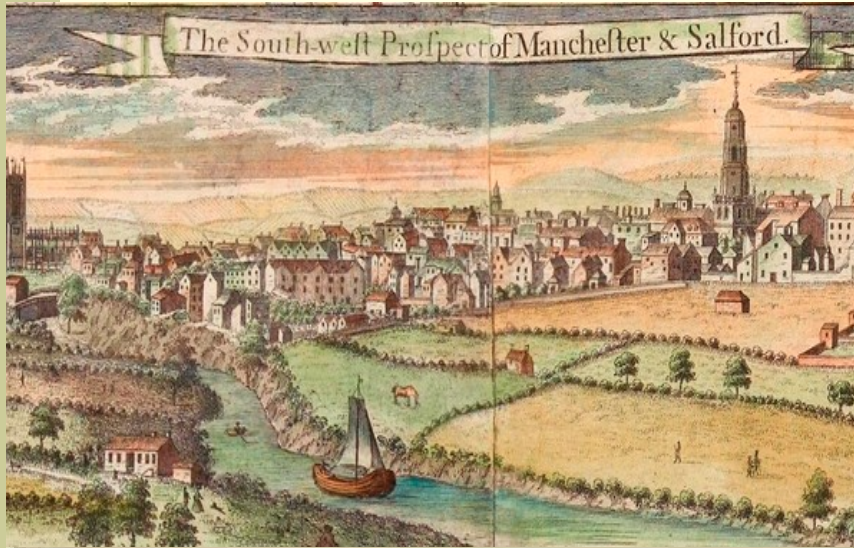
Na Slovensku rychlejšímu rozvoji průmyslu bránil nedostatek kapitálu, nedostatek přírodních zdrojů, slabá infrastruktura, okrajová poloha, převážně venkovský charakter osídlení.

Cesty za lepším životem

Nová městská revoluce

<https://en.wikipedia.org/wiki/Chicago>

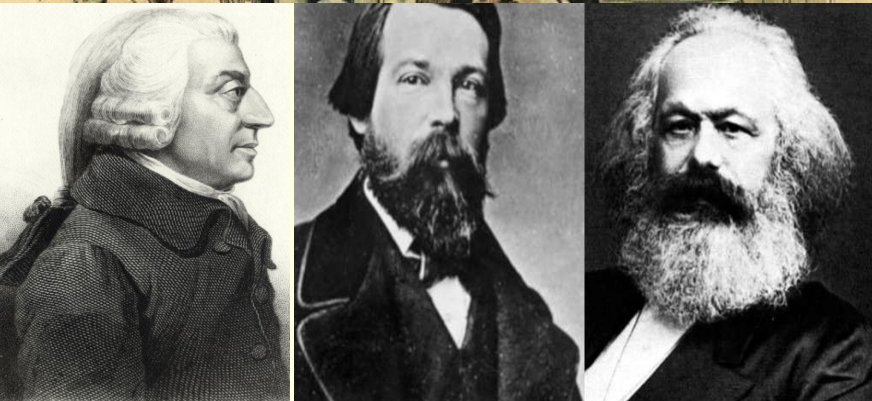

Proměny vládnutí

I pod tlakem revolucí se od konce 18. století postupně prosazuje demokratická forma vlády.

Ve stejné době se začaly rozvíjet moderní ideologie (**konzervatismus, liberalismus**).

Sociální rozpory industrializace byly podnětem k rozvoji **socialismu** i **komunismu**.

Starosta Chicaga Čermák těžce zraněn při atentátu na presidenta Spojených států Roosevelta

Včera, ve čtvrtek 16. února ve 2. hod. v noci podle našeho času, byl spáchán atentát na nového amerického presidenta Roosevelta a chicagského starostu Čermáka v Bay Front Baryck na Floridě.

Po řeči, kterou měl president k desetitisícům diváků, vystřelil směrem k němu 33 letý Ital Guiseppe Singara pět ran z revolveru. Zatím co Roosevelt zůstal nezraněn, skácel se po výstřelech sta-

rosta města Chicaga Čermák, sedící v jeho sousedství, zasažen střelou, která mu projela plicemi. Projektily bylo zraněno ještě dalších pět osob.

Těžce zraněný mayor Čermák byl ihned po atentátu operován, lékaři však pochybují o jeho uzdravení.

Svědkové atentátu vypravují, že útočník mířil přímo na Čermáka. Policejní úřady soudí, že útok je dílem gangsterů, jimž vyhlásil Čermák boj na vyhlazení.

Shrnutí – nástup moderní industriální společnosti

- Formování nových sociálních vrstev (dělníci)
- Migrace
- Urbanizace
- Industrializace
- Demokratizace
- Kapitalismus
- Technický pokrok